

Capítol I

Sant Joan de Ripoll, juliol de 1015

–Tranquil·la, Argesinda, tot anirà bé.

La germana Emma prova de calmar-me, però jo no puc més. Em falta l'aire i començo a tenir espasmes. El fill que porto a dins vol sortir i ha decidit fer-ho justament avui, el dia que ens visiten l'Abat de Santa Maria de Ripoll i un enviat del comte de Besalú. No podia haver escollit pitjor moment.

–Qui és l'home que acompanya l'abat? –pregunto sense moure'm del llit.

–No ho sé, no l'havia vist mai. Es veu que és un diaca molt influent.

–Molt influent? Que potser és un levita?

–Sí. I l'abadessa en desconfia.

–Per què?

–Diu que és un espia de Besalú, i que busca proves de conductes immorals.

–Doncs val més que no em trobi. Ja seria trist que després de tant temps reclosa, a l'últim moment em descobrissin.

–El levita no et trobarà, no pateixis. Dubto que es dediqui a inspeccionar cel·la per cel·la. L'abadessa diu que no has de patir. A més, jo estic aquí per cuidar-te, no em mouré del teu costat.

Emma em somriu amb tendresa. Sap com fer-me sentir bé. Però els meus temors no s'acaben amb el levita espia.

–I l'abat?

–L'abat em preocupa més. Sempre que puja a Sant Joan vol saludar les novícies, ja ho saps, i abans de tornar a Ripoll et farà una visita.

–Tinc por, Emma –confesso angoixada–. Tinc por que me'l matin així de néixer.

–No diguis això, Argesinda. L’abadessa ho ha disposat tot.

Emma mulla un drap dins del petit bol de fusta de la tauleta i me’l passa pel front. Ho agraeixo perquè tinc calor i estic suant dels nervis. Però no les tinc totes:

–I com ho farem? On vols que m’amagui si no em puc ni moure del llit?

–Farem veure que estàs malalta i que jo t’estic cuidant.

–Malalta? I aquesta panxa què? Com la dissimulem?

Aixeco el cap per observar el ventre enorme que tinc al davant. Em dibuixa una muntanya tan grossa que fa impossible esquivar l’evidència.

–L’amagarem amb la trampa de les flassades –respon Emma mentre em torna a passar el drap.

–La trampa de les flassades? En què consisteix?

–En dissimular-te la panxa. Tu no pateixis... Espera’t un moment, ara torno.

Emma desa el drap al costat del bol, tanca la porta i em deixa sola amb les meves pors. Giro el coll cap a la dreta i observo l’única finestra d’aquesta cel·la on porto cinc mesos engros-sint-hi el ventre. És una obertura rodona i menuda que amb prou feines deixa penetrar la llum de fora. M’és tan present que, de nit, quan tanco els ulls per intentar oblidar, se m’apareix flotant en la foscor. És un punt blanc que em parla i em diu que tingui paciència, que la Mare Abadessa vetlla per mi.

Noto una altra punxada i encara m’espanto més.

Intento no moure’m i torno a girar el coll, ara per mirar amunt. A sobre hi tinc la petita creu de fusta corcada que penja de la paret. L’observo i decideixo que sempre és bona hora per tornar a pregar a Déu nostre Senyor: «Si us plau, no permeteu que em matin el fill». Penso que seré escoltada i que tot anirà bé. I també penso en el dia que vaig concebre el nen que porto a dins. I no, no me’n penedeixo.

S’obre la porta i apareix Emma amb un munt de flassades. En porta tantes que gairebé li tapen la cara. Arriba

acompanyada de la germana Letgarda, una de les monges més veteranes.

–Com estàs germana? –pregunta Emma mentre deixa les flassades a terra.

–Igual d’espantada que abans. Encara hi són?

–Estan dinant amb l’abadessa –m’explica Letgarda mentre tanca la porta–. És important que no pareixis mentre l’abat i el levita corrin per aquí. Els plors de la criatura ens delatarien i això no ens ho podem permetre. Ho entens?

Faig que sí amb el cap sense gosar dir res. Em falta l’aire només de pensar el que suposen les seves paraules.

–No t’angoixis, Argesinda –insisteix Emma–, la germana Letgarda ha vingut per ajudar.

–Abans d’ingressar a Sant Joan assistia en molts parts –recorda Letgarda.

–I tot això que heu portat? –pregunto intrigada.

–Per la visita –aclareix Emma mentre em retira el llençol–. L’abat passarà havent dinat, abans de tornar a Ripoll. Però no pateixis, que no s’adonarà de res. Traurem els suports del llit perquè quedi més davallat i t’omplirem de flassades.

Letgarda m’ajuda a posar-me dempeus mentre Emma agafa el llit per un extrem i l’aixeca fins a posar-lo de cantó. El recolza a la paret i sense dir res en desclava les sis potes de fusta, una per una. Ho executa amb una celeritat notable, com si ho hagués fet tota la vida.

–Apa, ja hi pots tornar –em diu mentre torna a deixar el llit a terra–, i vigila que ara és més baix.

Amb l’ajuda de la germana Letgarda provo d’estirar-me de nou. Les cames em fan mitja figa i la panxa no m’hi ajuda gens, però malgrat tot, aconsegueixo ajeure-m’hi i m’adono que estic dos pams més avall. Intento asserenar-me i respirar fondo, però el cos no em fa cas.

–Tinc més espasmes –adverteixo esporuguida.

–Doncs posa't de costat –m'aconsella Letgarda–, t'anirà bé per les sacsejades.

Emma m'ajuda a girar-me i comença a posar les flassades al meu voltant. Les acumula sobre el llit, una sobre l'altra, amb el propòsit d'anar sumant gruix i aconseguir que la roba sobresurti tant o més que la meva panxa. En acabat, posa les dues últimes peces sota la meva espatlla perquè el cap em quedi alçat.

–Estàs bé així? –Emma fa unes passes enrere per observar el conjunt.

–Tinc molta calor –em queixo. M'adono que estic suant com les truges de Llaés.

–No és còmode, ho sé –admet Letgarda–, però hauràs de fer un esforç i estar-te quieta fins que passi l'abat.

Les dues germanes acaben d'examinar el resultat i es miren. Per les cares que hi posen crec que estan prou satisfetes.

–Així què? Funcionarà això de les flassades? –pregunto sense gosar moure'm.

–Crec que sí, estigues tranquil·la. –Emma em mira convençuda.– Ara et posarem els llençols i només deixarem una llàntia encesa. Com més a les fosques, millor.

Faig que sí amb el cap pendent dels espasmes mentre Emma col·loca els llençols de cànem per amagar-me la panxa i tapar les flassades. Procura que pengin dels costats per dissimular que el llit no té potes. Quan acaba, em fa una mirada còmplice:

–Ja està. L'abat pot venir quan vulgui.

–Doncs jo, si no em necessiteu, em retiro. –Letgarda s'acomiada i s'endú les sis potes de fusta per no deixar evidències.– Que Déu sigui amb vosaltres, germanes.

Letgarda tanca la porta. A la cambra només hi som Emma i jo. I el nen que porto a dins. Procuo no moure'm, tot i que em falta l'aire i estic suant cada cop més. Emma em torna a passar un drap xop pel front i quan acaba, apaga les

llànties de la cel·la. Només manté encesa la més feble, que ens deixa gairebé a la penombra. Acosta el tamboret al costat del llit i s'hi asseu. Em somriu i em dona la mà amb força.

—I ara, germana, només ens queda esperar... —afegeix amb un punt de resignació—. Com serà que no ens en sortim.

Emma agafa aire i l'expulsa amb un sospir de cansament. Les seves paraules porten bona intenció, però calmar-me se'm fa difícil. Els espasmes són cada cop més seguits, em costa respirar, i les flassades em fan suar com una verrea. Intento fer un esforç per asserenar-me i convèncer-me que tot anirà bé, però al cap de no res truquen a la porta.

Ja han arribat.

La germana Emma em fa una mirada fugaç i es posa dempeus. El cor m'esclatarà.

S'obre la porta de la cel·la i apareixen, palplantats a l'entrada, l'abat de Ripoll i la nostra abadessa. No diuen res, només observen.

Veure'm escrutada em paralitza. Aquells dignataris són les persones més poderoses que he conegut mai i els tinc aquí mateix, davant meu, decidint el destí de la meva existència. Em pregunto si l'abadessa farà algun gest per desviar l'atenció de l'abat, però també em demano què passarà si aquell home s'adona que faig comèdia i que en realitat estic a punt de parir. Intento no pensar-hi i em concentro en el meu ventre. Prego a Déu Nostre Senyor que em concedeixi una treva.

Abat i abadessa s'estan una bona estona immòbils, estudiant-me en silenci mentre la germana Emma continua al meu costat amb el cap acotat. De la porta entra una llum tènue que prové del passadís. Té prou força per il·luminar un tros de cel·la, però no arriba a trencar la penombra dominant. Si més no, això és el que vull creure.

Sense moure's de l'entrada, l'abadessa xiuxiueja alguna cosa a l'abat, que finalment es dirigeix a mi:

–L'abadessa ja m'ha informat que estàs malalta, Argesinda. Pregaré per vosaltres.

Això és tot el que em diu.

De la porta estant, l'abat es limita a saludar i es retira. Al seu darrere també desfila la Mare Abadessa, que tanca la porta i ens deixa soles.

I ja està.

No ha passat res.

Em poso a plorar de l'emoció.

Emma m'agafa la mà i també es posa a plorar. Ens estem així una bona estona, alliberant els mals esperits de les angúnies que acabem de viure.

–Vols que et tregui les flassades? –em proposa amb un somriure tendre.

–Si us plau, germana. M'estic rostint.

Emma comença a desmuntar la trampa de les flassades mentre jo aprofito per canviar de postura. Els espasmes van a més i em surt un gemec de dolor que procuro apagar tant com puc per no cridar l'atenció.

Emma se n'adona i se m'acosta a l'orella:

–Vols saber una cosa, Argesinda? Crec que l'abat ho sap –em diu amb dolçor–. Sap que estàs a punt de parir.

–Per què ho dius?

–Perquè t'ho ha dit. No te n'has adonat? Ho ha fet jugant amb les paraules. Ha dit: «estàs malalta» parlant només de tu, però després ha afegit «resaré per vosaltres», en plural, parlant de tu i el teu nen. L'abat ho sap, n'estic segura.

–I això és bo, germana?

–Com a mínim no és dolent.

Emma retira les últimes flassades i em deixa només amb els llençols. Ho agraeixo perquè em començava a ofegar.

De nou, truquen a la porta i el cor se m'espanta, com passa cada cop que algú vol entrar. Però aquesta vegada no cal patir, és la germana Letgarda. Tot i que arriba amb un posat greu:

–Germana Emma, la Mare Abadessa ens vol veure.

Les dues monges abandonen la cambra i em deixen sola. No sé quanta estona passa fins que no tornen, però em sembla una eternitat. No pateixo pels dolors de la panxa, que al capdavant se'm fan suportables, sinó per l'ansia de no saber què està passant fora d'aquestes quatre parets. M'imagino amb horror que l'abadessa i l'abat han decidit que el meu fill no veurà mai la llum fora d'aquest monestir, o que l'espia de Besalú obre la porta d'una revolada i descobreix el meu panxot.

Sento de fora soroll de cascs d'animals. Hi distingeixo el caminar de mules i cavalls i m'imagino que és la comitiva de l'abat que se'n torna cap a Ripoll. Això em dona un bri de pau, però és una quietud fugissera perquè Emma torna amb males noves:

–Tenim un problema.

–Què passa? Que no han marxat?

–L'abat ja és fora. D'aquí a Ripoll hi té poc tros i arribarà a lloc abans de fosc. Però el levita encara corre per l'abadia.

–No ha marxat amb l'abat?

–No. Com que ha de tornar a Besalú, no sortirà fins demà al matí.

–Déu meu. –El cor se'm torna a esverar.

–I encara tenim un altre problema: es quedarà a dormir aquí, amb els sacerdots del monestir.

–I ara què? –pregunto desesperada. Estic a punt de parir i si ho faig aquesta nit, els plors del nen ressonaran per tota l'abadia. És impossible que aquell home no ho senti.– Què podem fer, germana?

–L'Abadessa diu que si el levita es queda, tu te'n vas.

–On?

–Fora del monestir, on aquest home no et trobi.

–Però on?

–A la cabaneta de la fornera Gontes. Allà podràs parir sense que els plors del nen ens delatin.

Gontes és la serventa que s'encarrega del forn de l'abadia. Ens coneixem de fa temps perquè abans d'estar confinada havíem compartit moltes estones de cuina. Però ignoro on té la cabanya.

–I és molt lluny? Tu hi saps anar?

–Al costat del Tezer, a unes mil passes, potser menys i tot. T'hi veus amb cor?

–M'haureu d'ajudar.

–Ho farem. Tu aguanta, d'acord?

Faig que sí amb el cap. No sé si reuniré prou forces per caminar tant tros, però no tinc alternativa.

Emma torna a humitejar el drap de l'aigua i me'l torna a passar pel front. Després, sense dir res, s'asseu al meu costat i m'agafa la mà una altra vegada. Dono gràcies a Déu de tenir-la aquí perquè sense la seva companyia estaria perduda. Es mostra tan segura... Res li ve de nou, com si tot aquest malson ja l'hagués viscut.

Passem així una bona estona, esperant que es faci fosc per poder sortir sense que ningú ens vegi. A la fi, quan la llum de la finestra rodona va de baixa, la germana Letgarda truca a la porta i entra atrafegada.

–Gontes ja ho té tot preparat –explica dirigint-se a Emma–. I ara hauré de comprovar si tu també estàs preparada, Argesinda –afegeix adreçant-se a mi–. Posa't còmoda i obre't de cuixes.

Emma m'ajuda a girar-me i em retira els llençols, mentre Letgarda es posa al peu del llit i em separa les cames.

–Acosta la llàntia aquí, Emma –demana l'anciana.

Emma il·lumina el meu entrecuix mentre Letgarda estudia si el trau ja és prou gran. O si més no, això és el que intueixo perquè la panxa m'ho tapa tot. De cop, noto com la seva mà comença a palpar-me per saber si estic prou madura. Després em toca el ventre per comprovar si el nadó està ben col·locat. En acabat, s'aixeca i em mira als ulls:

–Argesinda, això serà ràpid –afirma sense mostrar cap emoció.

Aquest anunci em fa dubtar. Què vol dir que serà ràpid? Que estic a punt de parir? Que preveu un part lleuger? Que desfer-se del meu nen serà ràpid? Hi començo a donar voltes i arribo a unes conclusions que no m'agraden. Mentrestant, Emma torna la llàntia a la taula i em tapa la panxa amb els llençols de cànem. Torno a posar-me de costat per intentar aturar els espasmes quan, de cop, algú truca a la porta. Emma i Letgarda intercanvien una mirada inquieta mentre jo m'encomano a sant Bartomeu un cop més.

Gràcies a Déu, qui apareix és la Mare Abadessa:

–Germanes, us podeu esperar a fora? Vull estar a soles amb la novícia.

L'abadessa planteja la qüestió com una petició, però en veritat és una ordre inapel·lable. Emma i Letgarda se senyen i abandonen la cel·la en silenci. La superiora agafa el drap de la suor, s'asseu al costat del llit, i repeteix la mateixa acció que Emma porta fent tot el dia: humitejar-me el front.

–Com estàs, Argesinda? –em pregunta amb tendresa.

–Espantada –confesso amb sinceritat. M'adono que estic tremolant.

–No tinguis por, que no deixaré que pareixis aquí. La germana Emma t'ajudarà a caminar fins a la cabaneta de la fornera Gontes, i allà la germana Letgarda t'ajudarà a infantar. D'acord?

–Sí.

–I no trigareu. Sortireu quan al cel s'hi comptin vint estrelles.

–Entesos.

–I ara, tinc una pregunta per a tu. –L'abadessa m'agafa la mà.– I vull que em diguis la veritat. D'acord?

–Per descomptat.

–Aquest nen que portes dins s’ha concebut dins o fora del monestir?

No sé què contestar. La qüestió em sacseja l’ànima perquè temo que el futur del meu fill dependrà del que respongui.

–Em sents, Argesinda? –insisteix l’abadessa–. Dins o fora de Sant Joan?

Encara dubto. Alço la vista per observar la creu que tinc al damunt i li demano que em doni encert en la resposta:

–Fora del monestir.

L’abadessa assenteix i s’aixeca del tamboret. Deixa el drap al costat del bol i fa el senyal de la creu sense deixar d’observar-me. La seva mirada mostra determinació, però soc incapaç de saber per a què.

–Pregaré perquè Déu no t’abandoni, Argesinda –afegeix mentre truca a la porta per indicar a les monges que tornin a entrar. Un cop són a dins, l’abadessa comenta alguna cosa a les orelles de Letgarda i totes dues intercanvien unes paraules que no puc arribar a entendre. Al cap de no res es retiren i a la cel·la només hi resta Emma, el meu àngel de la guarda.

–Jo vaig passar pel mateix que tu, Argesinda, i Déu em va escoltar –m’explica per donar-me ànims. No és el primer cop que m’ho diu.

–I què en van fer del nadó? Va sobreviure?

–No ho sé. Se’l van endur i mai més n’he sabut res.

–I a mi em faran el mateix?

–Tampoc ho sé. Confiem que tot vagi bé.

–I el pare de la teva criatura, qui era?

–Un dels sacerdots del monestir. Però això és un secret, no ho he explicat mai a ningú. Em vaig inventar que era algú de fora, d’una trobada amb un hoste massa fogós.

Les paraules d’Emma em provoquen una barreja d’incertesa i esperança.

–I quin sacerdot és?

–El germà Savaric.

–Savaric, el del cabell pèl-roig? El de l'escriptori?

–Sí. Però no ho pots dir a ningú. Això no ho sap ni l'abadessa.

Faig que no amb el cap i noto un espasme molt fort. Em poso la mà sota la panxa i comprovo com tot es belluga. Crec que estic a punt de trencar aigües i em començo a desesperar.

–No aguantaré gaire més, Emma.

–Doncs va, anem.

–Ja hi ha les vint estrelles?

–No ho sé, però és igual perquè està núvol.

Emma va per feina i m'ajuda a sortir del llit i posar-me dempeus. Agafa la llàntia que encara crema, obre la porta, i treu el cap per comprovar que al passadís no hi ha ningú.

–Ara estan fent *completes*, és un bon moment per esmunyir-se –assegura convençuda–. Pots avançar? T'hi veus amb cor?

M'agafo la panxa amb les dues mans i em poso a caminar darrere seu. No sé d'on trec les forces però aconseguixo avançar. Creuem el passadís de les cel·les, feblement il·luminat per una torxa moribunda que crema en un dels extrems. Hi passem pel costat i sortim de dret al pati, que està del tot a les fosques.

–Ara ens hem d'esperar aquí.

Emma apaga la llàntia i ens quedem en la més absoluta negror. De lluny, sento la remor de les germanes provinent de la sala capitular. Emma té raó, ja estan fent les oracions de la nit.

–Per què ens aturem? –pregunto espantada. Tinc por que el levita ens descobreixi en plena fugida.

–Hem d'esperar la germana Engèlsia.

–També n'està al corrent? –Em sorprèn que Engèlsia, la portera, també hi estigui implicada. Em pensava que l'escapada era un pla ideat per l'abadessa que gairebé no coneixia

ningú, però m'adono que les germanes més influents també n'estan al cas. I també saben com actuar.

–Sí... guaita, ja ve.

De l'altra banda del pati veig com s'aproxima una torxa. Diria que ha sortit de la cuina, però no n'estic segura. No respiro tranquil·la fins que no confirmo per mi mateixa que, en efecte, es tracta d'Engèlsia, la germana encarregada de vigilar qui entra i surt del monestir.

–Seguiu-me –es limita a dir sense aturar-se.

Sortim del pati i voregem el magatzem resseguint el mur de Ponent fins a la sortida. Avancem a poc a poc perquè la panxa m'està dient prou. Quan ens plantem davant del portal, la portera passa la torxa a la germana Emma i es treu de l'hàbit una clau enorme. Abans de posar-la al pany, primer ha de desplaçar l'enorme forrellat en forma de serp que bloqueja la gran porta de fusta que ens separa de l'exterior. Moure aquest ferro tan pesat demana fer joc amunt i avall i això provoca un soroll metàl·lic estrident que contrasta amb el silenci de la nit. M'imagino que tothom ens està sentint i desitjo fugir d'aquí amb bogeria.

A la fi, Engèlsia obre la porta uns pams perquè sortim. Sense deixar d'aguantar-me la panxa, faig unes passes decidides i travesso el mur del monestir. Sento com la portera ens desitja que Déu ens ajudi i tanca la porta darrere nostre. No goso ni girar-me.

Però ja som fora.

Al meu voltant tot és fosc. Miro al cel i no hi distingeixo cap estrella. Ignoro si darrere els núvols n'hi ha vint, trenta o mil perquè el sostre celestial és negre. I tampoc veig llums enlloc. Només alguns focs distants que deuen ser les cases del vilar. La majoria estan a la nostra altura, però n'hi ha que es veuen més amunt. Fora de Sant Joan estic perduda.

–Cap on hem d'anar?

–Per aquí, pel camí del Tezer. Anem.

Reprenem la marxa seguint un caminet que se'ns il·lumina amb la torxa d'Emma, sempre pendent avall. M'adono que l'abadessa ha ordenat que pareixi a la cabanya de Gontes no només perquè és lluny del monestir, sinó perquè també està amagada de tothom.

Intento esforçar-me a caminar, però tot és en va. De cop i volta noto que se'm mullen les cuixes. Deixo anar un gemec de dolor i ara sí: les cames em fan figa i no em veig capaç d'avançar ni una passa més. Déu ha decidit que el meu fill arribarà al món aquí, al mig d'un camí fosc i solitari.

–Emma, Emma! No puc més –crido mentre el cos se'm doblega.

–Ja ve? –Emma deixa caure la torxa i m'agafa pels braços abans no caigui del tot. No té prou força per sostenir-me, però com a mínim ha frenat el cop i em deixa a terra amb suavitat. El dolor comença a ser insuportable i la respiració se'm desboca.

–Has trencat aigües? –em pregunta nerviosa.

–Crec que sí, no ho sé.

Estic tan fatigada que em sento incapaç de saber què em passa. Emma em palpa per tot arreu:

–Has començat a perdre, però encara no estàs prou oberta. Segur que no pots caminar una mica més? Ja ens hi acostem.

–Deixa'm un moment.

M'estic una estona a terra, bufant i suant, mentre la panxa em fa rèpliques de la batzegada anterior. Aconsegueixo refer-me i Emma m'ajuda a posar-me dreta. Caminem amb cautela, vigilant on trepitgem perquè el terra és incert i la torxa cada cop crema menys. Avanço com puc, aguantant-me el ventre amb les mans mentre Emma m'indica el camí, que ara s'estreny i guanya pendent. Sento la remor del riu amb més força i m'imagino que ja arribem, però no veig cap foc enlloc.

–Quant falta?

–Un últim esforç, germana. Ja gairebé hi som, ho veus?

–No veig res i m'està costant molt i...

No puc acabar de respondre perquè la panxa em torna a fer una sacsejada que em deixa sense esma. Només em surt un gemec que intento contenir per no alertar ningú, però aquesta vegada el dolor és tan profund que no el puc reprimir. Acabo un altre cop a terra, ajaguda no sé on, entre les pedres i la pols del camí. Em sento defallida del tot.

–Emma, no arribaré, no puc més... i em sembla que estic perdent sang. Hauré de parir aquí.

–No. Gontes i Letgarda estan a dos revolts i ho tenen tot a punt. Hem d'arribar-hi.

–No puc, Emma –assumeixo derrotada. Els espasmes són tan seguits que em falta l'aire.

–Doncs espera't aquí.

Emma se'n va corrent camí avall i veig com la torxa desapareix entre les ombres dels arbustos. M'ha deixat sola enmig del no-res, estirada en un indret desconegut i fosc. No puc saber si estic envoltada de bosc, camps o pastures, o si estic a prop d'alguna casa. No ho sé perquè no veig res de res. Només sé que estic a prop del riu perquè el soroll de l'aigua és més intens i perquè sento l'olor dels pollanques. En qualsevol altre moment estaria morta de por, però ara només penso a treure el nen que porto a dins. Perdo el món de vista.

Dalt al cel hi distingeixo una estrella. Brilla poc, però té prou força per deixar-se veure entre una escletxa de núvols. D'on treuen la llum les estrelles? L'agafen del sol durant el dia i la tornen quan cau la nit? O tenen llum pròpia sempre? Penso en el tractat sobre matèria natural que em va fer llegir l'abadessa i em pregunto si és cert que durant el dia les estrelles també hi són però només es deixen veure de nit, quan el sol queda tapat per la lluna. I també penso en Déu Nostre

Senyor. Si és capaç de crear la llum del sol, què li costaria donar-me un cop de mà?

Per resposta obtinc una altra estrebada. El meu fill naxerà ara i aquí, i el pariré tota sola, sense ningú que m'ajudi.

Començo a empènyer i a cridar com una bestiola, igual que els vedells de Castellpalom. No sé si algú m'està sentint, però ara ja m'és ben igual perquè em sento vençuda. Estic suant per tot arreu i m'adono que estic perdent més aigua. O potser és sang, no ho sé. El cos se m'esberla. El meu fill s'obre pas i intenta sortir, però no tinc ningú que m'ajudi. Torno a mirar al cel i busco l'estrella que fa una estona desafiava el tel dels núvols, però ja no hi és. Em pregunto si soc jo que estic perdent el món de vista.

De cop, l'estrella apareix de nou. Ara brilla molt més, i fins i tot m'escalfa. I em parla.

–Argesinda, ja som aquí.

No és una estrella, és la torxa i la veu d'Emma, que torna amb reforços. L'acompanyen la fornera Gontes i la germana Letgarda, o si més no això és el que intueixo perquè només en sento les veus. No les veig perquè només soc capaç d'esbufegar, però sento com parlen entre elles:

–Ja ha sortit?

–Mira tota aquesta sang. Està a punt.

–Doncs hem de decidir: o pareix aquí o provem de moure-la fins a la cabanya. Però decidim-ho ja.

–Doncs a la cabanya.

Noto com m'agafen per sota els braços i m'aixequen del terra. Gontes i Emma aconseguen arrossegar-me unes últimes passes fins que fem un petit gir i apareix davant nostre la llum d'una finestra.

–Ja hi som. Aguanta, germana.

L'única resposta que els dono és el meu respirar desbocat.

–Està molt dèbil, haurà de parir ajaguda.

–Doncs cap aquí, ràpid.

Entrem dins la cabanya. Entre totes tres m'estiren damunt d'una taula i m'obren de cames.

–Ara sí, li veig el cap.

Una mà em passa un drap humit pel front i sento com les veus em diuen que empenyi amb totes les meves forces, però només tinc esma per cridar de dolor.

–Va, Argesinda, que ja surt!

Sense saber com, el ventre em fa una altra estrebada, aquesta definitiva. Estirada com estic, només arribo a veure el sostre il·luminat per les pampallugues de les torxes. Però ara sí, noto com el nadó que vaig concebre en aquell bancal sota el castell de Llaés surt de les meves entranyes. Sento els seus plors i de sobte m'entren també unes ganes de plorar irreprímibles. No sé si és felicitat o neguit. L'únic que vull és abraçar-lo i saber que no me'l mataran. Vaig suada i encara estic panteixant de l'esforç, però la germana Emma em col·loca una flassada sota les espatlles i m'ajuda a incorporar-me. Veig Gontes que recull un drap ensangonat i Letgarda que té el meu fill en braços. L'acaba d'embolicar amb un tros de llençol.

–És un nen –em fa saber amb una rialla apagada.

Estiro els braços perquè me'l doni, però per sorpresa meva, en un principi s'hi nega. Dubta uns instants i es mira la germana Emma, que fa que sí amb el cap.

–Ni que sigui un moment –demana Emma.

Letgarda li fa cas i em lliura el meu fill, que abraço amb una sensació de benestar que no havia viscut mai. És tan petit i tan dòcil, i tan desvalgut, pobret... i tinc tantes ganes de protegir-lo... Ara soc feliç.

Però aquest instant em dura ben poc. Letgarda se m'acosta i em pregunta pel nom del pare. Quan obté la resposta, em pren el nen dels braços.

–El teu fill es dirà igual.

Faig un gest perquè no se me l'endugui, però no tinc

forces. Desesperada, busco els ulls de la germana Emma, que em mira amb la tristesa de qui ja ha passat per això.

–No pateixis, et prometo que estarà en bones mans –m’assegura Letgarda mentre se l’endú–. Déu Nostre Senyor te’l cuidarà sempre i a tot arreu.

Impotent, observo com Letgarda abandona la cabanya amb el meu nen.

Em vull morir aquí mateix.